

A Civil Közoktatási Platform javaslatai a külföldi, illetve külföldről hazatért tanulók és tanáraik segítésére

A magyar közoktatásban számos olyan gyermek tanul, akinek nem magyar az anyanyelve, vagy nem Magyarországon végezte korábbi tanulmányait.

Bár nyilvánvaló, hogy a nyelvi korlátok, illetve az iskolarendszerek eltéréséből adódó hiányos tudás és ismerethiány számos hátrányt jelent a gyermekeknek, ezzel a problémakörrel az oktatásirányítás nem foglalkozott és most sem foglalkozik. Civil szervezetek – kiemelendő közülük a kifejezetten erre a témára szakosodott Menedék Egyesület – és egyes iskolák rendelkeznek ugyan tapasztalatokkal, azonban a tapasztalatátadás szervezett formái nem léteznek. A gyermekek, illetve szüleik nem kapnak információkat még magyar nyelven sem, saját nyelvükön vagy legalább angolul különösen nem tudnak tájékozódni a lehetőségekről és köteleységekről, az oktatási rendszerbe való belépésük pillanatától ugyanazok az előírások vonatkoznak rájuk, mint társaikra. A Civil Közoktatási Platform korábbi anyagaira támaszkodva alábbiakban összefoglaljuk azokat a javaslatokat, amelyek mind a tanulók, mind a velük foglalkozó tanárok helyzetét nagy mértékben javítanák, a javaslatok nagy része esetén ez nem igényelne többletköltséget sem.¹

Javaslatok:

- A nem magyar anyanyelvű, illetve hosszabb ideig külföldi iskolában tanult gyermek iskolába lépését követő **2 évig minősüljön kiemelt figyelmet igénylő tanulónak**, és illessék meg mindazok a jogok (felzárkóztató foglalkozások, vizsgakönnyítések stb.), amelyek a jogszabályok szerint megilletik a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulókat.
- A **köznevelési törvény 88. §. (4a) pontja** (A köznevelési intézmény fenntartója részére a külföldről hazatérő tanuló nemzeti köznevelési rendszerben való felzárkóztatásához kiegészítő támogatás nyújtható) kiterjesztendő a külföldi tanulókra is. A lehetőséget ismertté kell tenni az intézmények és az érintettek körében, mert jelenleg általában nem élnek vele.
- Álljon rendelkezésre hozzáférhető, lehetőleg anyanyelvi vagy angol **információ** az oktatás fontos kérdéseiben, a kitöltendő **nyomtatványok** legyenek hozzáférhetőek a gyakori nyelveken, de legalább angolul,
- Kapjanak a tanulók **támogatást** a magyar nyelv, illetve a korábban nem tanult ismeretek elsajátításához (belépés utáni intenzív felkészülés lehetősége, **egyéni tanrenddel**, esetlegesen a készségtárgyak óráin kívül a többi alóli felmentéssel)

¹ Az ukrán gyermekek oktatási beilleszkedésével kapcsolatban [készült egy tanulmány](#), amelyben szereplő részletes javaslatcsomag jórészt ma is aktuális. Most azokat a javaslatokat emeltük ki az anyagból, amelyek a tanulók itt-tartózkodásának státuszától függetlenek és általában a külföldről hazatért magyar tanulókra is vonatkoznak.

- Biztosítani kell a feltételeket a **magyar mint idegen nyelv** tanításához:
 - o állami finanszírozású tanárképzés, átképzés
 - o nyilvános lista a felkérhető magyar mint idegen nyelv tanárokról
 - o olyan taneszközök fejlesztése, gyűjteménye és elérhetővé tétele, melyek a magyar mint idegen nyelv tanulását a szaktárgyak tanulása közben is segítik
 - o nyelvtanfolyam szervezése a szülők számára.
- Tekintsék át, milyen módon lehet segíteni, hogy a **középiskolai felvételi és az érettségi** során a nyelvi nehézségek, illetve az eltérő korábbi tanterv ne akadályozzák a képességek és érdeklődés szerinti továbbtanulást:
 - o központi írásbeli felvételi elengedése méltányossági alapon a középiskolai felvételnél és ennek ismertetése
 - o a külföldi osztályzatok árszámítási lehetősége a középiskolai felvételnél (a felsőoktatási felvételhez hasonlóan)
 - o az idegen nyelven is lehető - nemzetiségi, két tanítási nyelvű oktatásnál elérhető – érettségi vizsgák lehető legyenek ezen tanulók esetén is
 - o az anyanyelv mint idegen nyelv érettségije lehető legyen akkor is, ha az adott iskolában nem tanítják azt a nyelvet is stb.
 - o tegyék általánosan ismertté a magyar mint idegen nyelv érettségi tárgyként való választásának szabályait és a vizsgáztatási jogosultsággal kapcsolatos könnyítéseket
- Szervezzék meg a külföldi gyermekek ellátásában érintett intézmények közötti **tapasztalatcserét**, a továbbképzéseket, ismertessék meg a bevált programokat.
- A **tanárképzés és a továbbképzés** foglalkozzon a multikulturalitással, a külföldi vagy külföldről hazatért tanulók oktatásának kérdéseivel.
- Legyen lehetősége az iskoláknak **szakértőkkel való konzultációra, tolmácsok, nyelvi segítők** igénybe vételére.
- Az **SNI ellátás** egyes szolgáltatásai álljanak rendelkezésre a gyermekek részére anyanyelvükön is, a szakszolgálati ellátáshoz biztosítsanak tolmácsot.

2026. október 26.